

Utbildningsdepartementet

Förslag till förordning om ändring i gymnasieförordningen (1992:394)

Sammanfattning av förslagen: Gymnasieförordningens bestämmelser om urval ändras bl.a. på så sätt att en elev som läst moderna språk som språkval i grundskolan och motsvarande skolformer får tillgodoräkna sig meritvärdet av 17 betyg vid urval till gymnasieskolan. Vidare ändras bestämmelserna om att gå om en kurs så att ett nytt betyg får sättas under vissa förutsättningar.

Bakgrund

Inom Utbildningsdepartementet pågår arbetet med att anpassa gymnasieförordningen och andra förordningar till propositionen Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan (prop. 2008/09:199, bet. 2009/10:UbU3, rskr. 2009/10:8) som riksdagen beslutade om den 21 oktober 2009. Beslutet innebär bl.a. en ny struktur för gymnasieskolans nationella program, nya behörighetskrav till de högskoleförberedande programmen, att en gymnasieexamen införs och att gymnasial lärlingsutbildning inrättas inom yrkesprogrammen. Ändringarna i skollagen (1985:1100) trädde i kraft den 1 mars 2010 och ska börja tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2011.

Föreslagen reglering

Vissa ytterligare ändringar av gymnasieförordningen bör göras, som behöver remitteras. Dessa ändringar beskrivs i det följande. Hänvisningarna till paragrafer avser nuvarande reglering i gymnasieförordningen.

6 kap. 4 § Urval med betyg som urvalsgrund

Förslag: När platser tilldelas de sökande med betygen som grund ska företräde mellan sökande bestämmas av ett meritvärde. Meritvärdet utgörs av summan av meritvärdet för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg. En elev som läst moderna språk som språkval ska få tillgodoräkna sig värdet av detta betyg utöver de 16 betyg den sökande önskar åberopa.

Skäl för förslaget: Enligt nuvarande bestämmelse ska, när platser fördelas med betygen som grund, ett meritvärde beräknas. Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i elevens slutbetyg. En elevs slutbetyg kan innehålla fler betyg än 16, om en elev t.ex. väljer att läsa andra språk än engelska och svenska som språkval eller elevens val. Den nuvarande regleringen med urval på de 16 bästa betygen, innebär att en elev med fler betyg än 16 kan byta ut ett lägre betyg i ett ämne mot ett högre betyg i språk.

En femtedel av eleverna i grundskolan väljer att inte läsa fler främmande språk än engelska. Av dem som påbörjar studier i ytterligare ett språk, avbryter ca en fjärdedel studierna under grundskoletiden. Den ansträngning det innebär att läsa ytterligare ett nytt språk bör uppmuntras för att fler elever ska välja att läsa fler språk och ges ett incitament att också fullfölja studierna. Enligt förslaget ska den elev som läst ett nytt språk som språkval få räkna detta betyg utöver de 16 bästa betygen i övrigt. Det maximala meritvärdet kan därmed bli 340 poäng jämfört med nuvarande högsta meritvärde som är 320 poäng.

Genom bestämmelsen förtydligas möjligheten att och betydelsen av att studera fler språk redan i grundskolan. Därmed skapas också en tydlig linje från grundskolan till gymnasieskolan, där på liknande sätt språkstudier ger ett ökat meritvärde vid urval på betyg till grundläggande högskoleutbildning.

I många skolor påbörjas språkstudierna i ett nytt modernt språk i årskurs 6 eller 7. Bestämmelsen bör gälla för de elever som höstterminen 2010 börjar i årskurs 6. Bestämmelsen bör således tillämpas första gången vid urval till utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2014.

6 kap. 14 § Betyg på redan godkända kurser

Förslag: En elev som går om en redan godkänd kurs ska ha rätt att få ett nytt betyg på kursen och få tillgodoräkna sig ett högre betyg. Att gå om redan godkända kurser får beviljas av rektorn om en elev på grund av icke godkänt betyg på många kurser går om ett helt läsår. Detsamma ska gälla om en elev på grund av byte av studieväg går om ett läsår.

En elev som har fått betyg på en gymnasiekurs innan eleven börjar i gymnasieskolan ska ha rätt att gå om kursen under sin utbildning i gymnasieskolan.

Skäl för förslaget: Statens skolverk har i en skrivelse till Utbildningsdepartementet (U 2004/3636/G) påpekat att bestämmelserna i 6 kap. 14 § behöver förtydligas. Bestämmelsen har tillämpats på olika sätt i skolorna, när det gäller möjligheten att få ett nytt betyg på en redan godkänd kurs. Skolverket menar också att om det nya betyget som eleven fått efter att ha gått om en kurs resulterar i ett lägre betyg än det första betyget, bör det tidigare högre betyget gälla enligt principen om gynnande beslut.

Skolverket tolkar den nuvarande bestämmelsen så att en elev som byter studieväg inte får gå om redan godkända kurser. Skolverket anser att det av studiesociala och pedagogiska skäl bör vara möjligt att få gå om redan godkända kurser. Det kan handla om att schemat annars skulle innehålla många håltimmar och om att eleven behöver upprätthålla kunskaperna i ett ämne där fortsättningskurser läses senare under utbildningen. Vidare kan det förekomma att undervisningen organiseras i tematiska studier, där en elev som bytt program annars inte skulle få delta på samma villkor som övriga elever.

En ändring av bestämmelsen skulle kunna uppfattas som en uppmuntran att byta program för att därmed kunna få höja redan godkända betyg. De nackdelar som den nuvarande lydelsen av bestämmelsen medför överväger dock och bestämmelsen bör därför anpassas enligt Skolverkets förslag. Första stycket avser således sådana fall där en elev går om hela läsåret inklusive kurser som eleven fått godkänt betyg i. Bestämmelsen innebär inte att en elev kan beviljas omgång av en enstaka redan godkänd kurs förutom i det fall som beskrivs i nästa stycke.

Det har blivit allt vanligare att elever i olika profilklasser får ett eller flera gymnasiebetyg redan under grundskoletiden. Av de pedagogiska och studiesociala skäl som anförs ovan, bör även dessa elever få gå om en sådan kurs om de önskar det. De nuvarande bestämmelserna missgynnar sådana elever som fått ett annat betyg än det högsta på sin gymnasiekurs

under grundskoletiden, genom att samtliga kursbetyg som ingår i ett fullständigt program i gymnasieskolan meritvärderas vid urval med betyg som urvalsgrund till en grundläggande högskoleutbildning. Dessa konsekvenser var inte förutsedda när bestämmelsen kom till och är inte förenliga med principen att elever ska uppmuntras att utvecklas enligt sina förutsättningar redan i grundskolan. Bestämmelsen bör därför anpassas till rådande förhållanden och eleverna ges möjlighet till ytterligare förkovran i ämnet.

Ikraftträdande och ekonomiska konsekvenser av förslagen

Bestämmelserna om omgång av kurs bör träda i kraft så tidigt som möjligt 2010 och kunna tillämpas direkt efter ikraftträdandet. Paragrafen är därför utformad i enlighet med nu gällande betygsbeteckningar etc.

Bestämmelsen om att 17 betyg får tillgodoräknas i vissa fall bör som framgått tillämpas på utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2014. Den föreslagna regleringen bedöms inte medföra några ökade kostnader.